

Husskade *Pica pica*

Magpie

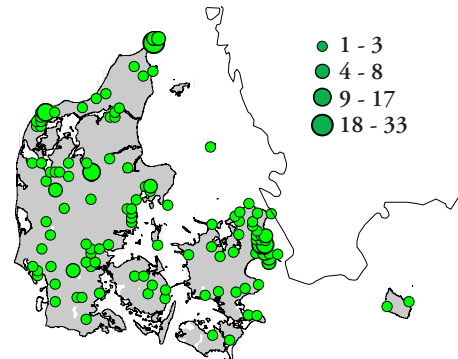

Fig. 2. Mærkningslokaliteter for fugle, som senere er genmeldt, samt artens danske yngleudbredelse (1993-96). Ringing sites for birds later recovered, and breeding distribution (1993-96).

Husskaden er udbredt over hele Europa og herfra videre gennem Rusland og Asien til Stillehavet. Arten yngler desuden i Nordamerika. De største europæiske bestande findes i Rusland, Tyrkiet og Frankrig. I Danmark er husskaden en meget almindelig ynglefugl over hele landet både i åbent landskab og i byernes parker og villahaver. Husskaderne er standfugle i hele udbredelsesområdet, og der sker kun en begrænset spredning, specielt i de nordlige dele af udbredelsen.

Mærknings- og genmeldingsdata

Der er i alt ringmærket 3.279 husskader i Danmark. De første blev mærket i 1916 af Dansk Ornithologisk

Central, som sammenlagt har ringmærket 1.204 husskader. Roskildefjordens ringmærkningsstation har mærket 19, Vildtbiologisk Station Kalø 52, Odense Ringmærkestation 23 og Zoologisk Museum 1.981. Flest fugle er mærket i slutningen af 1950'erne og begyndelsen af 1960'erne (fig. 4), hvor der alene i 1962 blev ringmærket 148 fugle. Af de mærkede fugle er 289 genmeldt (fig. 1), svarende til en forholdsvis høj genmeldingsandel på 8,8%. Flest genmeldte husskader er ringmærket i Skagen, i Thy, ved Viborg og i Københavnsområdet (fig. 2). I alt 154 af de genmeldte husskader er ringmærket som redeunger, og hele 73% af alle de genmeldte fugle er ringmærket i perioden

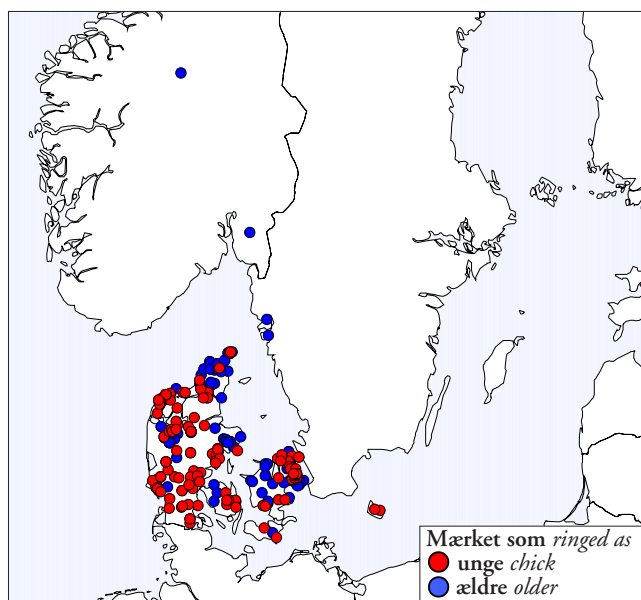

Fig. 1. Samtlige genfund af husskade ringmærket i Danmark (n=296). All recoveries of magpie ringed in Denmark (n=296).

Fakta Facts

Mærkninger <i>Birds ringed</i>	3.279
Genmeldinger <i>Recoveries</i>	
Antal genmeldinger <i>No. of recoveries</i>	296
-heraf uden for Danmark <i>Recovered abroad</i>	4 (1%)
Antal fugle <i>No. of individuals</i>	289
-heraf mærket som unger <i>Ringed as chicks</i>	154 (53%)
Genmeldingsandel <i>Proportion recovered</i>	8,8%
Mærket i udlandet og genmeldt i Danmark <i>Ringed abroad and recovered in Denmark</i>	2
Ekstremer <i>Extremes</i>	
Højeste alder <i>Oldest bird</i>	10 år 3 mdr.
Længste afstand <i>Longest dist.</i>	Norge Norway 471 km
Nordligst <i>Northernmost</i>	Norge Norway (61° 54'N)
Sydligst <i>Southernmost</i>	Danmark Denmark (54° 40'N)
Østligst <i>Easternmost</i>	Danmark Denmark (15° 02'E)
Vestligst <i>Westernmost</i>	Danmark Denmark (08° 17'E)

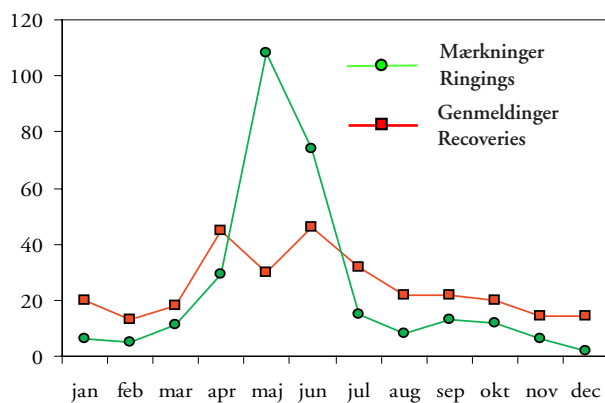

Fig. 3. Mærknings- og genmeldingsmåned for genfund af husskade. Month of ringing and recovery for recovered magpie.

april-juni (fig. 2). I Danmark er genfundet to husskader ringmærket i udlandet.

Bevægelsesmønstre

Genfund af danskmærkede husskader viser, at fuglene i høj grad er standfugle. Omkring 70 % af alle genmeldte husskader er genfundet mindre end 5 km fra mærkningsstedet, og den gennemsnitlige afstand er 15 km (0-471 km, n=296). De 76 unge husskader, der er genmeldt i løbet af deres første efterår, er alle genfundet relativt tæt på mærkningslokaliteten (gennemsnit 2 km), og kun fem er fundet mellem 10 og 24 km derfra. De unge husskader bliver i mange tilfælde tæt på udklækningslokaliteten livet igennem. En husskade udklækket på Anholt er senere genfundet ved Århus, og dette er den eneste danskudklækkede fugl, der har tilbagelagt mere end 100 km. Husskader ringmærket som voksne i yngletiden er ligeledes i de fleste tilfælde genfundet tæt på mærkningslokaliteten. For disse fugle er den gennemsnitlige afstand mellem mærknings- og genfundslokalitet 15 km (0-471 km, n=53). Fuglen der tilbagelagde den længste afstand, blev ringmærket ved Skagen som voksen 28. maj 1962 og genfundet i Gudbrandsdalen i Norge 25. februar 1964. I det hele taget er det blandt fuglene ringmærket ved Skagen, at vi finder de længste bevægelser. Alle ni fugle, der er ringmærket som voksne og genfundet mere end 100 km fra mærkningslokaliteten, er således ringmærket ved Skagen. Ud over den førnævnte fugl er tre andre danskmærkede husskader genfundet i udlandet, en i Norge og to nær Göteborg i Sverige (fig. 1). Der er eksempler på, at fugle ringmærket ved Skagen i perioden februar-april, inden for to måneder er genfundet længere mod syd i Jylland (maks. afstand 272 km). En tysk undersøgelse, hvor to husskader var forsynet med radiosendere, viste, at fuglene i vinterperioden

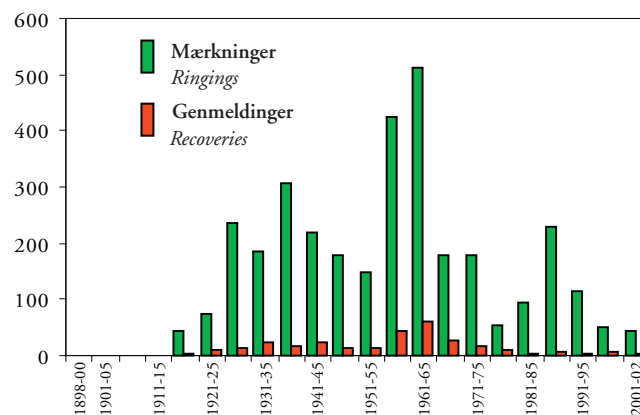

Fig. 4. Mærknings- og genmeldingsår for husskade mærket og genfundet i Danmark. Ringing and recovery year of magpie ringed in Denmark.

ikke bevægede sig længere end 1,5 km fra deres fælles overnatningsplads (Bosch & Havelka 1998).

Der er kun genfundet to udenlandsmærkede fugle i Danmark, heraf en fra Hedmark i Norge og en fra Falsterbo i Sverige (fig. 5). Fuglen fra Norge blev ringmærket som ungfugl i juni 1953, og genfundet på Fur i Limfjorden i marts 1954.

Genmeldings- og dødsårsager

Omkring 11 % af genmeldingerne er aflæsninger af levende fugle (fig. 6A). Jagt er den primære kendte dødsårsag (fig. 6B). Husskaderne er skudt i omtrent lige stort antal i alle årets måneder. Seks ringmærkede husskader er indrapporteret som dræbt af gift, den seneste i 1963. Det er endvidere lykkedes katte at nedlægge fem ringmærkede husskader. Den længstlevende af de danskmærkede husskader blev 10 år og 3 mdr. Fuglen blev ringmærket i december 1971

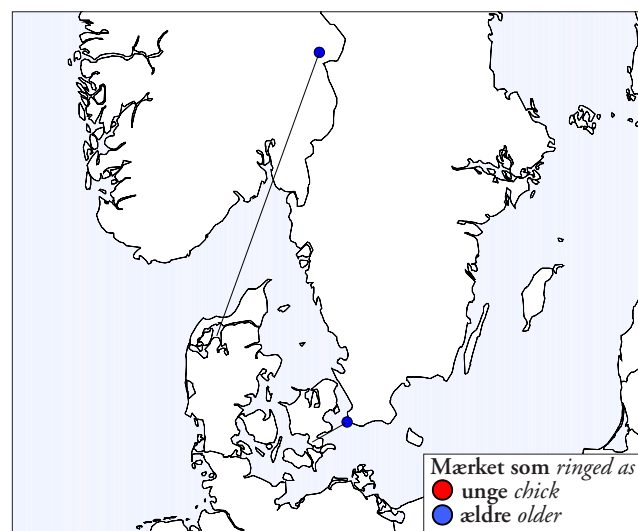

Fig. 5. Mærkningslokaliteter for husskade ringmærket i udlandet og genmeldt i Danmark (n=2). Linjer forbinder mærknings- og genmeldingssteder. Ringing locations for magpie ringed abroad and recovered in Denmark (n=2). Lines connect ringing and recovery sites.

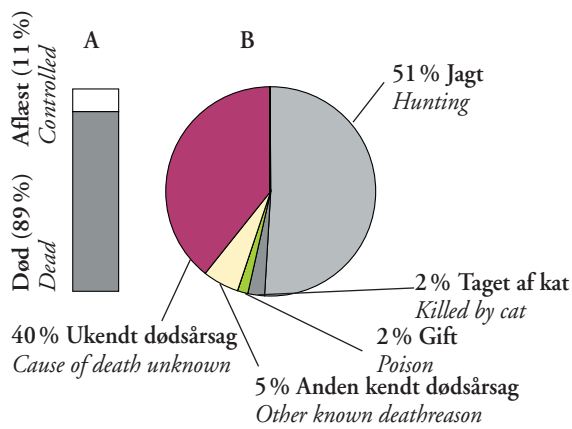

Fig. 6. A) Genmeldingsårsager (n=296) og B) dødsårsager (n=263) for husskader ringmærket i Danmark. A) Cause of recovery (n=296) and B) cause of death (n=263) for magpies ringed in Denmark.

ved Nykøbing Falster og fundet død i oktober 1981 på Lolland, 3 km fra mærkningsstedet. Rekordens i Europa er 21 år og 8 mdr. (Staa 2001).

English summary

The magpie is a common breeding bird all over Denmark, both in rural and urban areas. The first magpie was ringed in Denmark in 1916, with the majority ringed in the second half of the 1950s and first half of the 1960s. Seventy-three per cent of the recovered birds were ringed in April–June. Most of the Danish magpies are residents and 70% have been recovered within 5 km of the ringing site. Of 76 young magpies recovered during their first autumn, the mean distance was 2 km, and only five were recovered between 10 and 24 km from the ringing site. Only one of the birds ringed as a chick travelled more than 100 km (from the island of Anholt to Århus). Most adult magpies have also been recovered in close vicinity to the ringing site. Magpies ringed around Skagen in northernmost Jutland travelled the longest distances: all nine birds that were recovered more than 100 km from the ringing site were ringed around Skagen. The recoveries indicate that Denmark is visited by a few magpies from Norway and Sweden.

